

KÖNYVTÁRGÉPESÍTÉS, KÖNYVTÁRÉPÜLET

Könyvtárgépesítés általában

Lásd 13

Könyvtárépítés, -berendezés

99/094

EGGENDORFER, Anton - KÖNIG, Gebhard: Der Neubau des NÖ Landesarchivs und der NÖ Landesbibliothek in Sankt Pölten = ABI-Tech. 18.Jg. 1998. 3.no. 258-265.p.

Az alsó-ausztriai tartományi levéltár és tartományi könyvtár új épülete Sankt Pöltenben

Könyvtárépület -tudományos és szakkönyvtár; Levéltár; Regionális könyvtár

Az alsó-ausztriai Sankt Pölten tartományi fővárosát nyilvánításával és ezt követően a kormányzati negyed kialakításával a kulturális kormányzat tervekkel dolgozott ki az alsó-ausztriai állami levéltár (Niederösterreichisches Landesarchiv, NÖLA) és könyvtár (Niederösterreichische Landesbibliothek, NÖLB) átköltöztetésére, ahol ezen intézmények 1997-ben megnyiták a nagyközönség számára. A cikk röviden bemutatja a városfejlesztés történetét, ismerteti az épületeket és a költözés problémáit.

(Autoref.)

99/095

FRITZ, Gerhard: „The multifunctional library.” Das LIBER-Architecture-group Seminar in London = ABI-Tech. 18.Jg. 1998. 3.no. 266-271.p. Bibliogr. 28 tétel.

Res. angol nyelven

„A többfunkciós könyvtár”. A LIBER építészeti csoportjának szemináriuma Londonban

Konferencia -nemzetközi; Könyvtárépítés, berendezés; Könyvtárépület

Az információs korban a könyvtárosok számára legfontosabb kérdések ezek: Szükségünk lesz-e hagyományos könyvtárakra? Képes lesz-e helyettesíteni az elektronikus könyv a hagyományos nyomtatott könyvet? Mennyire fogja megváltoztatni a többfunkciós könyvtár a jövő könyvtárépületeit? E kérdésekre kísérelték meg meg a választ a könyvtárosok a LIBER 1998. április 20-24. között tartott szemináriumán. Számos könyvtáros beszélt tapasztalatairól és elvárásairól, és 20 ország több mint 130 képviselője vett részt a vitákon. Számos londoni és London környéki könyvtárat is megtekintettek, beleértve a British Library-t. Napjainkban sok kisebb könyvtár integrált számítógép- és tanulási központtá válik, a nagykönyvtárak viszont kultúragőrző szerepüket hangoztatják. A szeminárium végére világossá vált, hogy ez a jelenség nincs ellentmondásban a könyvtárügy távlati fejlődésével.

(Autoref.)

Számítógépes könyvtári rendszerek

99/096

KARETZKY, Stephen: Choosing an automated system = Libr.J. 123.vol. 1998. 11.no. 42-44.p.

Hogyan válasszuk ki a megfelelő könyvtári rendszert?

Integrált gépi rendszer; Szoftverválasztás

Akár először vásárol, akár cserélni akar a könyvtár, hiteles információkra van szüksége az integrált könyvtári rendszerekről. A rendszerek forgalmazója viszont eladni akar, ő profi üzletember, és nem szakmabéli kolléga, sem pedig személyes jó barát. A vevő legyen épp oly óvatos és szkeptikus, mint ha saját magának venne kocsit vagy lakást.

Azt kell megtalálnunk, aki és ami a mi könyvtárunk igényeit elégíti ki. Mi a fontosabb, a megbízhatóság vagy a legújabb csúcstechnika? Megengedhetjük-e magunknak az új, innovatív rendszer bevezetésével járó pluszmunkát és többlet-időt, amíg a hibákat kiküszöbölik?

A gyártó-forgalmazó céggel kapcsolatban fel kell tenni néhány alapkérdést:

- Mióta fejleszt és terjeszt szoftvereket a könyvtári piac számára?
- Hány integrált rendszert installált?
- Ha nem foglalkozott még a miénkhez hasonló típusú és nagyságú könyvtárral, mennyire kész a mi igényeinkhez igazodni?
- Hogyan látja a cég saját jövőjét?
- Pénzügyileg rendben van-e?

E kérdések egy részére a *Library Journal* minden áprilisban megjelenő, a könyvtári szoftverpiacot elemző összeállítása (ne csak a legutóbbit, a koráb-

biakat is nézzük meg!), és a cég-információs források is választ adnak.

Beszélni kell azokkal a könyvtárosokkal, akik a miénkhez hasonló típusú és nagyságú könyvtárban az adott rendszert használják. A leghasznosabb a személyes látogatás, de sokszor telefonon is sokat tudhatunk meg – biztos, hogy többet, mint levélben, vagy e-mail-en. Nézzük meg a különféle levelező-listákat is, de vegyük figyelembe, hogy az egy-egy rendszerrel foglalkozó csoportokat gyakran maga a gyártó/forgalmazó cég szponzorálja.

Hasznos nyomtatott forrás az előzetes tájékozódáshoz Pamela Cibarelli munkája (*Directory of library automation software, systems and service*), azonban sajnos nem elég gyakran aktualizálják ahhoz, hogy valóban teljes áttekintést nyújthasson. A szakirodalomban megjelenő értékelések általában nem segítenek igazán sokat: vagy egy adott pillanatot, vagy csak egyes vonásokat értékelnek. A forgalmazók által kiadott nyomtatott anyagok esetében pedig inkább a sorok között kell olvasni. Sok kitűnő rendszernek viszonylag semmitmondó brosrúái vannak – és viszont. Néhány brosrút csak a technofilek értenek meg, mások ezzel szemben olyanok, mint egy utazási prospektus, kevés valódi információval, de hatásos grafikákkal arról, hogy ez a rendszer majd egyből a kibertérbe repít, és összeköt „az információ univerzumával”.

A demo valós veszélyeket rejt: a demo-lemezek egyaránt tartalmaznak információt és dezinformációt is. Míg egy „komoly” demo-lemez akár ötven dollárba is kerülhet modulonként, mégis többnyire szebb képet mutat, mint amilyen a valóságos rendszer. A könyvtárban vagy egy konferencián bemutatott demót is szkeptikusan kell végignézni: azt mutatja be, amit akar, nem azt, amire mi vagyunk kíváncsiak, nem derül ki, hogy mi is történik valójában, és a bemutató-adatbázis mindig kicsi. A legtöbb cégnek web-helye is van, ezek listáját (*Library Automation Vendors*) a <http://www.lib.uiowa.edu/cps/automation/vendors.html> címen találhatjuk, de

az ilyen web-helyeken kínált szabad szoftverpróba többnyire csak az OPAC-ot mutatja, és az online-demók is egy jól olajozott, limitált adatbázissal működnek.

Amit egy cég üzletkötője (konzultánsa, tanácsadója, képviselője – akárhogy hívják is) mond, éppen úgy kezelendő, mint az autókereskedő szövege. Aki felkeres, az nem a könyvtár-automatizálásban, hanem az eladásban járta.

Az automatizálás legnagyobb plusz-költsége a be rendezés és a retrokonverzió. Néhány cég csak szoftvert árul, mások gépeket is, közvetlenül, vagy más céggel együttműködve. Ha a könyvtár első rendszerét veszi, lehet, hogy a cég nagyobb profitot csinál a retrokonverzióból, mint a teljes hardver és szoftvereladásból. Ha a cég a retrokonverziót is kínálja, nem árt tudni, hogy 3, vagy 30 milliós adatbázist használ-e hozzá...

A cégek gyakran tudnak hasznos információkat a másiktól, ezt jó kihasználni. Érdekes a műszaki személyzettel, a fenntartókkal beszélni: ők azok, aki a termékhez értenek, nem az eladásához. Külső konzultánsokat óvatosan alkalmazzunk: többnyire sokba kerülnek, ám előre gyártott jelentést adnak, nem törődnek az adott könyvtár egyedi igényeivel, és gyakran vannak preconcepcióik, előítéleteik, illetve preferenciáik. Ebben a folyamatban persze senki sem szent: gyakran a tájékozatlan és felkészületlen könyvtáros az, aki főlegesen rabolja az eladó idejét.

A vevő korlátozott informáltsága és a szakértelem miatt a cégek előnyben vannak. Ám aki óvatos, jó kérdéseket tesz fel és a legjobb forrásokból keresi

az információkat, kiegyenlítheti a játékteret, és okosan vásárolhat.

(Mohor Jenő)

Számítógép-szoftver

99/097

CHAUBE, Anurag - PRASAD, H.M.: Disaster management of CDS/ISIS: a study of stability and integrity of the database = Ann.Libri.Sci.Doc. 44.vol. 1997. 3.no. 93-97.p.

Hogyan felel meg a CDS/ISIS program az adatbiztonság és a használóbarát adatellenőrzés követelményeinek?

Adatvédelem; Ember-gép kapcsolat; File-szervezés -gépi; Szoftver

A CDS/ISIS-t legalább 1500 könyvtárban használják Indiában, s e program az INFLIBNET projekt meghatározó eleme. A tanulmány rámutat a szoftver logikai hiányosságaira, javaslatokat tesz az adatbiztonság növelésére és kimutatja, hogy a program nincs felkészítve a vele készített adatbázisok védelmére áramkimaradás vagy a merevlemez betelése esetén. Az adatvédelem és a használói barátságosság követelményének teljesítéséhez nagy szükség lenne több biztonsági-ellenőrző algoritmus beépítésére.

(Autoref. alapján)